

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.003/2022/5.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Mayer M. Balázs Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mayer M. Balázs ügyvéd, címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Krivik Gábor ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Munkaviszony jogellenes megszüntetése

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 4.M.70.183/2020/58.

A fellebbezést benyújtó fél és fellebbezés sorszáma:

Felperes, 4.M.70.183/2020/60.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja és az alperes által sérelemdíj címén felperes javára fizetendő marasztalás összegét 2 500 000 (Kettőmillió-ötszázezer) forintra és ezen összeg elsőfokú ítéletben írtak szerinti járulékaira felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A peres felek másodfokú eljárási költségeiket maguk viselik.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 100 000 (Egyszázezer) forint fellebbezési illetéket, míg 100 000 (Egyszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperes 1978. óta állt munkaviszonyban az alperesnél, kezdetben művezető, majd 2007. decemberétől mérnökségvezető munkakörben. Munkáját kötetlen munkarendben látta el, jellemzően délelőtt 10 óra körül érkezett a munkahelyére, ahol sokszor akár késő estig is dolgozott. A többi munkavállaló esetében a beosztás szerinti munkaidő reggel 7 órai eligazítással kezdődött, ekkor közölték az aznapi feladatokat, kiosztották a szolgálati járműveket, valamint elhangzottak a napi munkavégzéshez kapcsolódó tájékoztatások. Ezen részt vettek az adott mérnökségen dolgozó művezetők, a brigádok tagjai és alkalmanként a műszaki adminisztrátor is. A felperes ezeken az eligazításokon ritkán jelent meg, de távolléte nem okozott fennakadást a mérnökség vezetői feladatai ellátásában. (osztályvezető neve), az alperes üzemeltetési és fenntartási osztályvezetője, valamint (megyei igazgató neve) megyei igazgató szóban több esetben jelezte a felperesnek, hogy indokolt lenne, a reggel 7 órai munkakezdekör megjelennie és az eligazításon részt vennie.

[2] A felperes tudomással bírt arról, hogy a mérnökség területén a (település neve), (utca neve) utcában van egy ingatlan, amely lakattal lezárt kerítéssel van körbe kerítve, a kulcsot a mérnökség központjában bárki által elérhető helyen tárolják. Az ingatlanon egy lezáratlan bódé is volt, amelyben különböző ingóságokat tároltak. A felperes 2016. november

9-én a 2016. évi átadó-átvevő készletleltár ellenőrzésekor készített egy ellenőrző listát és írásban úgy nyilatkozott, hogy a mérnökségen nincsenek készletek a külső telepen.

[3] Az alperes 2017. március 17-én kelt intézkedésével felmondás útján megszüntette a felperes munkaviszonyát. Az indokolás szerint erre a felperes munkaviszonnyal kapcsolatos magatartása miatt került sor. Az alperes kitért arra, hogy a megyei igazgató által elrendelt ellenőrzés során a (utca neve) utcai ingatlanon álló lezáratlan bódében 174 tételből álló, részben használt, részben használatlan, az alperesi munkáltató tulajdonát képező tárgyakat találtak, melyek nem szerepeltek az eszköz-, illetve készletnyilvántartásban.

[4] Az előbbiekkal összefüggésben a munkáltató a felperes terhére róta, hogy elmulasztotta ellenőrizni az előbbi ingatlan használatát és ez tette lehetővé, hogy úgy kerüljenek eszközök tárolásra az ingatlanon lévő bódében, hogy azok nem szerepelnek a készletnyilvántartásban. A felmondás indokolása szerint ezen magatartásával a felperes megsértette a készletkezelési szabályzat V. fejezet „Készletkezeléssel kapcsolatos felelőségek, hatáskörök” cím alatt a mérnökségvezető felelőségét, feladatait tartalmazó rendelkezéseket.

[5] Az alperes hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes a helyszíni munkavégzést rendszerint nem ellenőrizte, a reggeli feladatkiosztáson, eligazításon felettese többszöri szóbeli figyelmeztetése ellenére sem jelent meg, azt más munkatárssal végeztette el, sértve ezzel az SZMSZ-ben előírt kötelezettségét. A felperes ezen mulasztásai összességében vezettek a munkaviszonya felmondással történő megszüntetésére.

[6] A munkaviszonya megszüntetését követően felperes egészségi állapota megromlott, pszichés állapotában negatív változások következtek be. A korábban folyamatba helyezett lakásvásárláshoz rendszeres jövedelem hiányában nem kapott hitelt, a vétel megghiúsult, így a még munkaviszonyának fennállta alatt befizetett 1 000 000 forint összegű foglalt sem kapta vissza. Ezzel párhuzamosan eladta a (település neve), (utca 2 neve, házszám) szám alatt található lakását is.

A kereset és az alperes védekezése

[7] A felperes a munkáltatói intézkedés jogellenességét állítva keresetet nyújtott be, amelyben kártérítés, felmondási időre járó távolléti díj, végkielégítés, valamint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni alperest. Kifejtette, a felmondás oka nem felel meg a világosság követelményének, illetve a felmondás indokolása nem valós, nem okszerű. Érvelése szerint a felmondás indokolásában terhére rótt esetre a leltárfelelőség szabályai nem voltak alkalmazhatók. Vitatta, hogy a (utca neve) utcai ingatlant nem ellenőrizte, és ezáltal megszegte volna a készletkezeléssel kapcsolatos kötelezettségét. Állította, hogy a felmondásban hivatkozott SZMSZ szabályok a vezetői kötelezettség körében általános megfogalmazásokat tartalmaznak, nem jelölte meg a munkáltató, hogy milyen kötelezettségszegést rótt e körben a terhére. Sérelemdíj iránti kérelmével kapcsolatban arra hivatkozott, hogy a munkáltató felmondásával okozati összefüggésben jelentős egészségromlása következett be.

[8] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy a felperes a vezetői ellenőrzési kötelezettségét elmulasztotta, egyéb vezetői feladatait sem az elvárható módon teljesítette és ezen magatartások összessége vezetett a munkaviszonya megszüntetéséhez. Álláspontja szerint a felmondásban megjelölt indokok valósak és okszerűek voltak, azok megalapozták a felmondást.

Az elsőfokú bíróság ítélete a megelőző eljárásban

[9] Az elsőfokú bíróság a 4.M.181/2017/58. sz. ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte őt az alperes perköltségének megfizetésére. Rendelkezett továbbá az eljárási illeték és az előlegezett költség állam általi viseléséről.

[10] Abból indult ki, hogy a felmondásban az alperes három okot jelölt meg a munkaviszony megszüntetése indokaként. A három felmondási ok közül kettő valóságának és okszerűségének bizonyítottsága alapján a bíróság jogszerűnek találta az alperes intézkedését.

A jogerős közbenső ítélet a megelőző eljárásban

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró Kecskeméti Törvényszék 6.Mf.21.670/2019/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes a felperes munkaviszonyát jogellenesen szüntette meg, egyben mellőzte a felperes kötelezését az alperes részére perköltség megfizetésére. Az iratokat az elsőfokú bíróságnak azzal küldte vissza, hogy a követelésösszegezésére folytassa a tárgyalást.

[12] Az indokolásban kifejtette, a felperes kötetlen munkarendben állt az alperesnél és a mérnökségen bevett szokásnak és a munkáltató által hosszabb időn keresztül eltűrt gyakorlatnak minősült, hogy a felperes reggel 7 órakor megtartott eligazításon nem volt jelen, távolmaradásával kapcsolatban sem szóbeli, sem írásbeli utasítás nem történt. Ez a kialakult gyakorlat a mindennapos munkavégzés során nem jelentett fennakadást.

[13] A (utca neve) utcai ingatlannal kapcsolatban a rögzítette, az ingatlan és a bódé létezése a mérnökség minden dolgozója számára ismert volt, a lakat kulcsához bárki hozzáférhetett. Tudott volt az is, hogy időnként, rendszertelenül anyagokat vittek, vagy onnan hoztak el a munkavállalók. Nem merült fel arra adat, hogy onnan jogellenes haszonszerzési céllal bárki oly módon hozott volna el tárgyakat, hogy azzal sértette volna a munkáltató érdekeit. A felperes felelősséggel tartozott a vagyon- és a készletgazdálkodásért, a készletek egy kisebb részének ily módon történő tárolása nyilvánvalóan szabálytalan, azonban amennyiben a felperesnek erről a gyakorlatról és szokásról tudnia kellett, úgy tudnia kellett a felperes közvetlen vezetőjének, illetve a munkáltatói jogkör gyakorlójának is. Ebből következik, hogy ezt a gyakorlatot a munkáltató is eltűrte, azt maga sem tartotta jelentős mértékű szabálytalanságnak.

[14] Mindezek alapján a felmondásban közölt ezen két indok az elkövetett mulasztás súlyára tekintettel okszerűen nem eredményezhette a felperes munkaviszonya megszüntetését, tehát arra jogellenesen került sor.

A Kúria döntése a megelőző eljárásban

[15] A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt.

[16] A Kúria Mfv.X.10.075/2020/6. számú közbenső ítéletével a Kecskeméti Törvényszék 6.Mf.21.670/2019/5. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartotta. Kötelezte az alperest a felperes részére perköltség megfizetésére, továbbá rendelkezett a felülvizsgálati eljárási illetékről is.

A keresetváltoztatás és az alperes ezzel szembeni védekezése

[17] A felperes a jogerős közbenső ítéletet követően keresetét módosította. Kérte, kötelezze a bíróság az alperest, hogy fizessen meg 4 256 520 forintot átalánykártérítés címén, 5 852 715 forintot végkielégítés címén és ezen összegek után 2017. március 20. napjától a kifizetésig járó kamatot. A sérelemdíj iránt előterjesztett keresetét 2 000 000 forintról 4 000 000 forintra emelte fel. Kérte továbbá, hogy kötelezze a bíróság az alperest – a megbízási szerződés alapján – a felperes részére megítélt teljes marasztalási összeg 20%-ának megfelelő, ezen felül áfával növelt összeg, mint sikerdíj megfizetésére perköltség címén.

[18] Az alperes az átalány kártérítés és a végkielégítés iránti kereseti kérelmek összecszerúségét, annak számítási módját a kamat kezdő időpontját és mértékét nem vitatta, egyebekben ellenkérelmét fenntartotta.

Az elsőfokú részítélet a jogerős közbenső ítéletet követő eljárásban

[19] A Kecskeméti Törvényszék 4.M.70.183/2020/7. számú részítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4 256 520 forintot átalánykártérítés címén, 5 852 715 forintot végkielégítés címén és ezen összegek után 2017. március 20-tól a kifizetés napjáig járó törvényes kamatot. A bíróság kötelezte továbbá az alperest 500 000 forint + áfa összegű perköltség viselésére, valamint 606 500 forint le nem rótt eljárási illeték állam javára történő megfizetésére.

[20] Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy ezen kereseti kérelmek összecszerúségét és számítási módját az alperes elismerte, így a bíróságnak a rövidített indokolásban erre csupán utalni kellett. A bíróság a perköltséget a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapította meg azzal, hogy a fennmaradó ügyvédi munkadíjról az eljárást befejező érdemi határozatban fog dönteni.

Fellebbezés a jogerős közbenső ítéletet követő részítélet ellen

[21] A részítélettel szemben a felperes fellebbezést nyújtott be annak részbeni megváltoztatását kérve. Kérte, hogy az ítéltábla a megállapított perköltséget 1 629 715 forint + áfa összegre, azaz 2 069 708 forintra emelje fel.

A másodfokú ítélet a jogerős közbenső ítéletet követő részítélettel kapcsolatban

[22] A Szegedi Ítéltábla Mf.III.40.017/2021/6. számú részítéletében az elsőfokú bíróság részítéletének nem fellebbezett részét nem érintve a megfellebbezett rendelkezést megváltoztatta és az alperes által felperes javára fizetendő perköltség összegét 1 000 000 forintra emelte, egyebekben az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta, valamint rendelkezett a fellebbezési illeték viseléséről.

A részítéletet követő elsőfokú eljárásban fenntartott kereset és ellenkérelem

[23] Mindezek alapján a felperes még elbírálásra váró keresete 4 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére irányult.

[24] Ennek indokául előadta, hogy 19 éves korától már rendszeres havi jövedelemmel rendelkezett, az alperesnél 38 éven keresztül állt munkaviszonyban, amely biztonságot, megélhetést, egzisztenciális stabilitást nyújtott számára. Azzal, hogy a 60. életévének betöltését követően az alperes jogellenesen megszüntette a munkaviszonyát, hirtelen és váratlanul megfosztotta őt ettől a biztonságérettől. Idős korában kellett szembesülnie komoly anyagi, megélhetési gondokkal, továbbá elveszítette a lakóhelyén és a környező településeken elterjedt megbecsült, megbízható munkaerőként és vezetőként fennálló jóhírnevét. A munkaviszonyának megszüntetését követően már egy rossz hírben álló, megbélyegzett személy lett, ismerősei elfordultak tőle, társas kapcsolatai meglazultak.

[25] Hangsúlyozta, az ő életkorában már nem könnyű munkát találni, különösen, hogy egyedi esetében szakmai tapasztalatai nem kiterjedtek, mivel kizárólag abból adódnak, hogy 38 éven keresztül állt egyazon munkáltató alkalmazásában. Az alpereshez hasonló tevékenységet ellátó, más munkáltatónál tudná csak szakmai ismereteit, tapasztalatait kamatoztatni. Előadta, próbált elhelyezkedni, de nem alkalmazták, egyrészt jóhírnevének elvesztése, másrészt pedig amiatt, hogy a munkaviszony megszüntetésekor már kevesebb, mint 5 éve volt csak hátra az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig. Fizikai munka végzésére nem képes leromlott egészségi állapota miatt, melyet szintén az alperes által neki okozott jogsérelemmel hozott okozati összefüggésbe.

[26] Tekintettel arra, hogy más munkahelyen nem tudott elhelyezkedni, álláskeresői járadékot, valamint nyugdíj előtti álláskeresői segélyt igényelt, amely csupán mintegy havi

50 000 forint jövedelmet jelentett a számára, melyből megélhetésének biztosítása, kiadásainak fedezése köztudottan lehetetlen.

[27] Munkájának elvesztésével egyúttal elveszítette kialakult addigi életét, napirendjét, rutinját, a napjait már céltalannak, haszontalannak érezte, elhagyta a munkaviszonya alatt fennállt motiváltsága, életkedve, amelynek köszönhette korábban testi és szellemi jólétét. Megszűnt jövedelme, valamint leromlott egészségi állapota és a felmerülő többletköltségek miatt egyedüli választása az volt, hogy eladta a tulajdonában álló (település neve), (utca 2 neve, házszám) ajtószám alatti ingatlanát, amely lelkileg ugyancsak megterhelő volt a számára.

[28] Előadta továbbá, a céltalanság, motiválatlanság érzése miatti hangulatingadozással, kedvetlenséggel küzd nap mint nap, továbbá türelmetlenebb, lehangoltabb. Számára eddig ismeretlen anyagi létbizonytalansággal kell megbirkóznia idős korára ahelyett, hogy a méltán megérdemelt nyugdíjas éveire készülhetne még teljes testi és lelki egészségi állapotban. Depressziós hangulat jelentkezett nála, illetve különösképp zavarja, hogy a párja tartja el, aki emellett lakhatást is biztosít számára. Mindez csökkent önértékelést okoz számára, szorongását, lehangoltságát tovább erősíti. A pszichés panaszai miatt 2018. októberében pszichiáterhez fordult, aki közepes depressziós epizódot, és szorongásos zavart állapított meg, valamint azt, hogy alvászavarral küzd, ezért szorongásoldó gyógyszereket – Rilex és Rexitin tablettát – írt fel számára.

[29] Testi egészségromlását is a munkaviszony megszüntetésével hozta összefüggésbe. E körben utalt arra, hogy a 2018. május 2-án kelt orvosi lelet szerint elsődleges csípőízületi kopásban szenved, továbbá bal térde forgója és jobb sarka fáj, cervicális (nyaki) gerincmozgásai beszűkültek, gerincében a humbalis lordosis kisimult, a lumbalis gerinc mozgása minden irányban beszűkül és mindkét oldalon a csípőízületi mozgás a felére beszűkül. A 2018. szeptember 28-án kelt neurológiai lelet szerint pedig pszichés megterhelés miatt bal arcfelének zsibbadásától szenved, amely naponta többször percekig is fennáll, ez a mai napig gyötri. A megromlott egészségi állapota miatt többlet orvosi és gyógyszerköltség merült fel, amelyet azonban állandó jövedelem hiányában nem tud viselni, így egészségi állapota folyamatosan romlik.

[30] Kifejtette, hogy az Alaptörvény XIX. cikkének 4. bekezdése rögzíti, hogy Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Két éves álláskeresési próbálkozás után felismerte, hogy elhelyezkedni valószínűsíthetően már nem tud. Tudomást szerzett továbbá arról, hogy a volt munkakörében a munkavállalók 2017. és 2018. tavaszán fizetésemelésben részesültek, így ettől is elesett. Ez nemcsak további jövedelemkiesést okozott, hanem az öregségi nyugdíjának összegében is várhatóan elmaradást fog eredményezni, bizonyosan kevesebb lesz a nyugdíja, mint abban az esetben lett volna, ha az alperes nem szünteti meg jogellenesen a munkaviszonyát. Mindezek alapján az Alaptörvényben rögzített időskori megélhetését biztosító nyugdíjhoz fűződő alapvető joga önhibáján kívül, kizárólag a munkáltató jogellenes munkaviszony megszüntetése miatt helyrehozhatatlanul és súlyosan sérült. Kérte, ezt a körülményt is vegye figyelembe a bíróság a sérelemdíj mértékének megállapításánál.

[31] Hangsúlyozta, az öregségi nyugdíja csökkent összegével a munkáltató nem csak vagyoni kárt okozott, hanem közvetetten megsértette az Alaptörvény XIII. cikkében rögzített tulajdonhoz való jogát is azzal, hogy az anyagi helyzete oly mértékben elnehezült, hogy a tulajdonát képező lakás eladására kényszerült annak érdekében, hogy a mindennapi megélhetését, valamint a megromlott egészségi állapota miatt felmerülő többlet orvosi és gyógyszerköltségét fedezni tudja.

[32] Az alperes ellenkérelmében kérte, hogy a bíróság a felperes sérelemdíj iránti igényét utasítsa el.

[33] Az ingatlan értékesítésével kapcsolatban előadta, hogy a tulajdoni lap alapján a felperes által megjelölt ingatlan kevesebb, mint 4 évig volt a felperes tulajdonában, illetve nem igazolta, hogy az értékesítés során mekkora bevételre tett szert. A korábbi peres adatokból megállapítható, hogy a felperes életvitelszerűen élettársánál lakik, ennek alapján az értékesítésre került ingatlan nem veszélyezteti eddigi életvitelének fenntartását. A felperes által csatolt orvosi leletek nem támasztják alá azt az állítását, hogy az állapotában olyan egészségromlás következett volna be, amely ok-okozati összefüggésben állna a munkaviszonya megszüntetésével. A lelki állapotában bekövetkezett változás nem olyan mértékű, amely miatt állandó orvosi ellátásra szorulna.

[34] Hangsúlyozta, nem keltette rossz hírét a munkaviszony megszüntetésével kapcsolatban a felperesnek, két alkalmazottja, (osztályvezető neve), valamint (mérnökségvezető neve) mérnökségvezető személyes közreműködéssel is próbáltak a felperesnek új munkahelyet keresni. Kifejtette, közismert tényként lehet kezelni, hogy 2017. évtől folyamatos gazdasági fellendülés volt tapasztalható Magyarországon, és nehezen elképzelhető, hogy a felperes nem talált munkát hasonló tevékenységi kört végző munkáltatóknál, illetve nem tudott volna bármilyen más munkát elvállalni annak érdekében, hogy a kiesett jövedelmét pótolja, illetve biztosítsa a saját megélhetését. A felperes nem csatolt bizonyítékot a sikertelen álláskeresésre. Tényként kérte figyelembe venni, hogy a felperes középiskolai végzettséggel került mérnökségvezetőként alkalmazásra, és az érvényben lévő utasítás alapján határozták meg a munkabérét, amely minden esetben alacsonyabb volt, mint a felsőfokú végzettségű mérnökségvezetők besorolási bére.

Az elsőfokú ítélet

[35] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 500 000 forintot sérelemdíj címén, valamint ezen összeg után 2017. március 20. napjától a kifizetésig terjedő időre járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a bíróság a keresetet elutasította. A költségviseléssel kapcsolatban úgy rendelkezett, hogy mindkét fél saját eljárási költségét maga köteles viselni. Rendelkezett továbbá az eljárási részilleték, valamint a szakértői bizonyítással kapcsolatban felmerült költségviselés egyenlő arányú megosztásáról.

[36] Az ítélet jogi indokolásában a bíróság elsődlegesen a sérelemdíj iránti követelés elbírálásának alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezéseket ismertette, így az Mt. 166. § (1) bekezdését, valamint 9. §-át, valamint a Ptk. sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseit [Ptk.

2:52. § (1)-(3) bekezdés]. A sérelemdíj jogi természetét illetően rögzítette, az a személyhez fűződő jogok megsértésének vagyoni elégtétellel való közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetése is. Hangsúlyozta, a sérelemdíj alapjának szükségképpen valamiféle személyiségi jogsértésnek kell lennie. A Ptk. a személyiségi jogvédelem középpontjába az emberi méltóságot helyezi, ebből vezethetők le az egyes nevesített személyiségi jogok, melyek között szerepel az élet, testi épséghez, és az egészséghez való jog. Jelen esetben a jogerős közbenső ítéletre alapozva a bíróság azt állapította meg, hogy az alperes a felperes munkaviszonyával összefüggésben, munkavégzése során megsértette a felperes ilyen nevesített személyiségi jogát.

[37] A sérelemdíj mértékének megállapításához figyelembeveendő szempontokat a vonatkozó jogirodalom idézésével részletezte, majd ismertetette a felperes perben tett nyilatkozatait a felmondást követő időszakban kialakult mentális egészségromlására, továbbá életkörülményeinek elnehezülésére vonatkozóan, különös tekintettel az álláskeresői, illetve lakhatási, valamint a hétköznapi megélhetési nehézségekre.

[38] A felperes egészségi állapotával kapcsolatban a bíróság komplex igazságügyi orvosszakértői véleményt szerzett be, amelyet az ítélet jogi indokolásában ugyancsak részletesen ismertetett, annak kiegészítéseivel együtt.

[39] A bizonyítási eljárás eredményeként megállapította, a felperes egészségi állapota a munkaviszonya megszűnését követően kisebb mértékben megromlott amiatt, hogy pszichés állapotában negatív változások következtek be. A fizikai állapotában bekövetkezett negatív változás azonban nem hozható összefüggésbe a munkaviszony megszüntetésével, így a pikkelysömör betegség, valamint az arcsubbadás sem.

[40] Érvelése szerint a felperessel együttélő társának tanúvallomása alátámasztotta a munkakeresési, és a hétköznapi megélhetési nehézségeket, illetve a lakáseladással kapcsolatos problémákra vonatkozó felperesi előadást is megerősítette. A bíróság figyelembe vette továbbá, hogy a felperesnek a nyugdíjazását megelőző mindössze 5 évvel korábban szűnt meg a munkaviszonya, amely nemcsak a megélhetését befolyásolta hátrányosan, hanem várhatóan az öregségi nyugdíjának az összegét is negatívan érintette a téves munkáltatói döntés. A sérelemdíj megállapításánál összességében figyelembe vette a bíróság a felperes pszichés állapotában bekövetkezett romlást és a személyes körülményeiben, önbecsülésében, életvitelében mutatkozó negatív változást. E körbe sorolta a munkája elvesztését 60 éves korában, az elhelyezkedési nehézségeket, a hitelképesség elvesztését, amely lakásvásárlás megghiúsulását okozta, valamint azt a körülményt, hogy várhatóan az öregségi nyugdíjában is kismértékű negatív változás fog beállni.

[41] Mindezeket egybevetve és mérlegelve a bíróság a felperes sérelemdíját 1 500 000 forintban határozta meg azzal, hogy a jogsértés súlyával a felróhatóság mértékével, a jogsértésnek a felperesre és környezetre gyakorolt hatásával ez az összeg áll arányban.

[42] A bíróság ítélezése alapjául vehető érdemi bizonyítéknak tekintette a beszerzett szakértői véleményt annak kiegészítéseivel együtt, így újabb szakértői bizonyítás elrendelését már szükségtelennek ítélte.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[43] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a sérelemdíj 4 000 000 forintra történő felemelését kérte. Másodlagos kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára kötelezésére irányult. Perköltségben is kérte marasztalni az alperest.

[44] Fellebbezésének indoklásában elsőként a beszerzett orvos- és pszichiáter szakértői vélemény aggályosságát állította. E körben kifogásolta, hogy a szakértői vélemény nem zárta ki a bal arcfelén jelentkező zsibbadás munkaviszonya jogellenes megszüntetését megelőző eredetét annak ellenére, hogy 2003. és 2018. között ilyen panasz fennálltára nincs semmiféle bizonyíték. A peranyag részét képező bizonyítékokkal ellentétben állónak látta azt a szakértői megállapítást is, miszerint a pikkelysömör megbetegedés esetében kétséget kizáróan nem véleményezhető. Álláspontja szerint ugyanis nem teheti semmissé az orvosi iratok szerint megállapított betegség tényét az, hogy azokból nem állapítható meg a betegség lefolyása és az alkalmazott terápia. Tévesnek értékelte, hogy a szakértői vélemény nem állapított meg összefüggést a munkaviszony megszüntetése és a depressziós panaszok megjelenése között. Álláspontja szerint a szakértők figyelmen kívül hagyták, hogy a lelki negatív hatások észszerűen és természetesen nem feltétlenül közvetlenül a munkaviszony megszüntetését követően azonnal jelentkeznek. A szakértői vélemény hiányosságát pedig abban látta, hogy nem adott választ a törvényszék munkaképesség-csökkenés mértékének megállapítására irányuló kérdésére.

[45] Sérelmezte továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az őt ért nem vagyoni hátránnyal kapcsolatban nem kellő súllyal értékelte hitelképességének elvesztését, az 1 000 000 forint összegű foglaló elvesztését, az ingatlantulajdonának kényszerű eladását, valamint az újabb ingatlan megvásárlásával kapcsolatos akadályozottságot. Hangsúlyozta, az (utca 2 neve) utcai ingatlan kiadásából származó bérleti díjjal nem tudta volna fedezni megélhetési költségeit, illetve felhívta a figyelmet arra, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [99] bekezdésében az 1 000 000 forint foglaló előlegként szerepel.

[46] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a személyes körülményeiben, önbecsülésében, párkapcsolatában, megváltozott életvitelében bekövetkezett negatív hatásokat sem kellő súllyal vette figyelembe, illetőleg azt sem, hogy éppen védett korának betöltését megelőzően veszítette el állását, valamint, hogy szakmai tapasztalatot csak az alperesnél szerzett, ami tovább nehezítette álláskeresését.

[47] Kifogásolta a személyes meghallgatása alkalmával előadottak, illetve párja, (tanú neve) tanú vallomásának nem kellő súllyal történő értékelését is.

[48] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Perköltséget is igényelt.

[49] Álláspontja szerint a szakértői vélemény és annak kiegészítései megfelelő módon készültek el, alapos szakmai indokokat és megállapításokat tartalmaztak, azokat az elsőfokon eljáró bíróság megfelelően értékelte. A szakértői megállapításokból kiemelte, orvosszakértői szempontból csak az volt megállapítható, nem zárható ki bizonyosan, hogy a munkaviszony megszüntetése hozzájárult a felperes depressziós állapotához. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy nem csak a munkaviszony megszüntetése okozza a felperes depressziós állapotát. A szakértői véleményt következetesnek látta abban, hogy a felperesnél jelentkező szinte bármilyen orvosi panasz a felperes életkorával áll közvetlen összefüggésben. Az előbbiek miatt a szakértői vélemény aggályosságát nem látta megállapíthatónak. Rámutatott, a felperes a betegségeivel és az ebből eredő pszichés állapotával kapcsolatos állításait élettársa, (tanú neve) tanú vallomása alapján látta bizonyítottnak, akit azonban nem lehet elfogulatlan tanúnak tekinteni.

[50] Fenntartotta azon korábbi nyilatkozatát, amely szerint a felperes lakásvásárlása nem a munkaviszony megszüntetése miatt hiúsult meg. Emellett hangsúlyozta, peradat van arra is, hogy a felperes a lakás értékesítéséből szerzett jövedelmét külföldön élő lányának adta. Megítélése szerint ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a munkaviszony megszüntetése nem áll okozati összefüggésben a lakásvásárlás megghiúsulásával, ezért a sérelemdíj vonatkozásában az előbbiekkal kapcsolatos felperesi érvelés nem foghat helyt.

Az ítéltábla döntésének indokai

[51] A fellebbezés részben alapos.

[52] Az elsőfokú bíróság a tényállást ugyan helyesen állapította meg, abból azonban részben helytelen következtetést vont le.

[53] Az ítéltábla – kötelező hatályon kívül helyezési ok hiányában – az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül. Hangsúlyozza, az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 235. § (1) bekezdésének első mondatára figyelemmel korlátnak nemcsak az minősül, hogy a fellebbező a másodfokú bíróságtól milyen döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen okból teszi. Ezért az ítéltábla a fellebbezésben foglalt hivatkozások megalapozottságát vizsgálhatta. A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

[54] Az ítéltábla elsődlegesen szükségesnek tartja rögzíteni, hogy az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékének megállapításánál a következő körülményeket vette figyelembe: a felperes pszichés állapotában bekövetkezett változást, a személyes körülményeiben, önbecsülésében, életvitelében beállott negatív körülményeket, a munkája elvesztését, 60 éves korában az elhelyezkedési nehézségeket, a hitelképessége elvesztését, ez alapján a lakásvásárlása megghiúsulását, valamint azt, hogy várhatóan az öregségi nyugdíjában is kismértékű negatív változás fog beállni. Ezekhez viszonyítva látta arányban állónak az 1 500 000 forint sérelemdíjat. (4.M.70.183/2020/58. sz. ítélet 17. oldal [105] bekezdés). Az előbbi szempontok figyelembevételének tényét fellebbezéssel egyik fél sem támadta, e tekintetben az elsőfokú ítélet megváltoztatását nem kérték, ezért az ítéltábla azok egyikét

sem mellőzhette. Az ítélet megváltoztatása iránti felperesi igény alapja az értékelt szempontok figyelembevételének állítása szerint nem kellő mértéke volt.

[55] Ehhez képest a felperes fellebbezésében a bal arcfél zsibbadás, a pikkelysömör és a pszichés állapotrosszabbodás munkaviszonya megszüntetésével összefüggő voltának hiányát, a munkaképesség-csökkenés mértékéről való vélemény-nyilvánítás hiányát, valamint a hitelképesség és a foglалó elvesztésének, az ingatlan kényszerű eladásának, az ingatlan vásárlással kapcsolatos akadályoztatottságának, a személyes körülményeiben, önbecsülésében, párkapcsolatában, megváltozott életvitelében bekövetkezett negatív hatások, az állás védett korban történő elvesztése, továbbá az álláskeresési nehezítettségek nem kellő súllyal történő figyelembevételét sérelmezte. E hivatkozásai azonban csak részben bizonyultak megalapozottnak.

[56] A felperes tévesen állította a szakértői vélemény aggályosságát az alábbiak miatt.

[57] A bal arcfél zsibbadása – a szakértő által kellő alaposággal alátámasztott megállapítása szerint – szervi okok következménye, az, hogy ezt a szervi elváltozásból eredő tünetet hogyan éli meg a felperes, lehet lelkiállapot kérdése. Ebből pedig okszerűen ered az a szakértői következtetés, hogy a panaszokat rögzítő orvosi iratok hiánya önmagában nem cáfolja a munkaviszony megszüntetésével okozati összefüggésbe nem hozható szervi elváltozások fennálltát, csupán azt igazolja, hogy az azok okozta panaszokat a felperes a munkaviszony megszüntetését megelőzően úgy élte meg, hogy azok miatt nem látta szükségét orvoshoz fordulni. Más megközelítésben ez azt jelenti, a panaszok 2003. és 2018. közötti hiánya önmagában nem bizonyítja a zsibbadás munkaviszony megszüntetésével való okozati összefüggését. Az előbbi, felperes által kifogásolt szakértői megállapítás tehát meggyőző és nem eredményezi a szakvélemény aggályosságát.

[58] A szakértő – a felperes téves hivatkozásával szemben – annak is kellő magyarázatát adta, hogy miért nem állapította meg a pikkelysömör fennálltát a felperesnél. A szakértői véleményből egyértelműen és világosan kitűnően ugyanis a rögzített panaszokból, tünetekből ezen betegségre következtetni nem lehet, az orvosi adatokból hiányoznak azok az adatok, amelyek e betegség tényét, súlyosságát, lefolyását igazolnák. Az a szakértői megállapítás pedig tényszerű, hogy az általa hiányolt adatokat az iratok nem tartalmazzák, az pedig, hogy a rögzített panaszokból, adatokból lehet-e következtetni a leírt diagnózis valóságára, valóban szakértői kérdés. Önmagában tehát az, hogy a szakértő az adott leletekben szereplő diagnózissal nem ért egyet, vagy a betegség fennálltát nem tartja igazolhatónak, nem teszi aggályossá a szakvéleményt, mert a szakértő megfelelően indokolta, miért nem tartja a diagnosztizált betegséget megállapíthatónak.

[59] A felperes pszichés állapotában bekövetkező negatív változásnak a munkaviszonnyal való összefüggése hiányával kapcsolatos felperesi hivatkozás azért nem megalapozott, mert a szakvélemény e körben idézett megállapításától eltérően az elsőfokú bíróság a felperes pszichés állapotában bekövetkező negatív változást – nyilvánvalóan a munkaviszony megszüntetésével összefüggőnek értékelt volta miatt – a sérelemdíj alapjául szolgáló körülményként felsorolta, tehát azt a sérelemdíjra való jogosultság szempontjából figyelembe vette.

[60] A szakértői véleménnyel kapcsolatban tévesen sérelmezte a felperes azt is, hogy a szakértő a munkaképesség-csökkenés helyett az egészségkárosodás mértékéről nyilatkozott, hiszen a felperes e körben lényegében az egészséghez való jogának sérelmére hivatkozott, amit az egészségkárosodás mértéke fejez ki, szemben a munkaképesség-csökkenéssel, ami viszont a munkavégző képességben bekövetkező negatív változást jellemzi. A kettő pedig nem ugyanaz. Mivel tehát a felperes nem a munkához való jogának egészségi állapota miatti elvesztésére, hanem egészséghez fűződő jogának sérelmére alapította részben igényét, nem jogsértő az elsőfokú bíróság azon eljárása, hogy a szakvélemény kiegészítését nem rendelte el e körben.

[61] Mindezekre figyelemmel a szakértői vélemény figyelembevételével és értékelésével az elsőfokú bíróság nem sértette meg a rPp. 182. § (3) bekezdésében és 206. § (1) bekezdésében foglaltakat, illetve nem volt indokolt új igazságügyi szakértő kirendelése.

[62] Osztotta azonban az ítéltábla a felperes azon hivatkozását, miszerint a fellebbezéssel érintett további, az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett szempontokat a törvényszék nem kellő súllyal értékelte.

[63] E körben abból indult ki, hogy a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel, egyösszegben határozza meg. A felperes szakértői vélemény aggályosságán kívüli fellebbezési hivatkozásai az előbbi jogszabályi rendelkezés által nevesített szempontok közül a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatása körében értékelhetők.

[64] Az ítéltábla tehát egyetért a fellebbezésben előadott további hivatkozások nagyobb súlyú figyelembevételének szükségességével. A pszichés negatív állapotváltozás tartósságán túl lényeges, a felperesre negatív módon ható körülmény például az, hogy a felperes munkáját idősebb korban, 60 évesen, mindvégig egy munkahelyen töltött 38 éves munkaviszony után szüntették meg, amely egyúttal idős korára egzisztenciális bizonytalanságot, ezáltal egyfajta magánéleti válságot okozott számára. Az időskorban történő munkahely-elvesztés ugyanis nyilvánvalóan magával vonja az elhelyezkedés fokozott nehézségét, a jövőbeli, életviteli kilátások elnehezülését. Az előbbi egzisztenciális bizonytalanságot tovább súlyosbítja az előbbiekkal egyidejűleg jelentkező hitelképtelenné válás, a lakásvásárlási törekvések megghiúsulása, továbbá az, hogy a felperes alappal számíthat arra, hogy öregségi nyugdíjának várható összege alacsonyabb lesz, mintha munkahelyét nem vesztette volna el a jogellenes munkáltatói intézkedés következtében.

[65] A jogsértés felperesre gyakorolt, előbbieken megnyilvánuló hatásai az ítéltábla megítélése szerint – az elsőfokú bíróság által figyelembe vett egyéb körülmények mellett – nem állnak arányban az elsőfokú bíróság által megítélt 1 500 000 forint sérelemdíjjal, annak további 1 000 000 forinttal történő megemelése indokolt. Az ítéltábla megítélése szerint ez az összeg jelenti a felperes által elszenvedett immateriális hátrányok kompenzációját amellet, hogy kellően érvényre juttatja a sérelemdíj magánjogi büntető jellegét is és illeszkedik a társadalom általános értékítéletéhez.

[66] Mindezek alapján a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával az ítéltábla részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és a felperest megillető sérelemdíj összegét 2 500 000 forintra és annak járulékaira felemelte.

[67] A pernyertességi, pervesztességi arányok ezzel lényegesen nem változtak, ezért az ítéltábla helybenhagyta a perköltségviselésre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést. Hasonlóképpen kell a peres feleknek másodfokú eljárási költségeiket is viselni a Pp. 81. § (2) bekezdés 2. fordulata szerinti módon.

[68] A rPp. 81. § (1) bekezdése alapján a le nem rótt illeték megfizetésére is alkalmazni kell a pernyertesség, pervesztesség arányát, tehát abban az esetben, ha a bíróság a perköltség tárgyában úgy rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a költségét, a felek a le nem rótt illetéket is egyenlő arányban kötelesek megfizetni [Legfelsőbb Bíróság (Kúria) BH1986. 149 számú eseti döntés]. Ennek megfelelően a le nem rótt 200 000 forint összegű fellebbezési illetékből a költségkedvezményben nem részesült alperes 100 000 forint megfizetésére köteles, míg a felperesi munkavállalói költségkedvezményre tekintettel a további 100 000 forint le nem rótt illeték az állam terhén marad [6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 14. §].

Szeged, 2022. május 17.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k. Dr. Dobler László s.k.

Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró